

Læreplan i norsk for elever med tegnspråk

Fastsatt som forskrift av Kunnskapsdepartementet 15.11.2019.
Eksamensordning fastsatt av Kunnskapsdepartementet 29.06.2020.

Gjelder fra 01.08.2020

Gjelder til 31.12.2024

Utgått

Om faget

Fagets relevans og sentrale verdier

Norsk for elever med tegnspråk er et sentralt fag for kulturforståelse, kommunikasjon og danning, og det skal bidra til at elevene utvikler en tospråklig identitet. Læreplanen i norsk for elever med tegnspråk må ses i sammenheng med læreplanen i norsk tegnspråk. De to fagene skal gi elevene tilgang til begge kulturenes tekster, sjangre og språklige mangfold. Sammen skal fagene bidra til å danne grunnlag for flerspråklighet og gi muligheter for deltakelse på internasjonale arenaer. Opplæringen skal ta tydelig utgangspunkt i elevenes egen bakgrunn og kultur og skal bidra til at de utvikler språk for å tenke, kommunisere og lære. Norsk for elever med tegnspråk og norsk tegnspråk skal ruste elevene til å delta i demokratiske prosesser og forberede dem på et arbeidsliv som stiller krav om variert kompetanse i lesing/avlesing, skriving/tekstproduksjon og muntlig kommunikasjon gjennom tale og/eller tegnspråk og gjennom tolk.

Alle fag skal bidra til å realisere verdigrunnlaget for opplæringen. Norsk for elever med tegnspråk skal sammen med norsk tegnspråk bidra til at elevene blir trygge språkbrukere og bevisste på sin egen språklige og kulturelle identitet innenfor et inkluderende fellesskap der språklig mangfold blir verdsatt som en ressurs. Et godt språklig fundament er en forutsetning for å utvikle engasjement, skaperglede og felles referanserammer. Norsk for elever med tegnspråk skal bidra til at elevene styrker sin evne til kritisk tenkning og demokratisk deltakelse ved å utforske tekster og få innsikt i språkets påvirkningskraft. Gjennom faget skal elevene få litterære opplevelser og mulighet til å uttrykke seg kreativt og skapende. Lesing av skjønnlitteratur og sakprosa skal gi elevene mulighet til å reflektere over sentrale verdier og moralske spørsmål og bidra til at de får respekt for menneskeverdet og for naturen.

Kjerneelementer

Tekst i kontekst

Elevene skal lese tekster for å oppleve, bli engasjert, undre seg, lære og få innsikt i andre menneskers tanker og livsbetingelser. Norsk for elever med tegnspråk bygger på et utvidet tekstbegrep. Dette innebærer at elevene skal lese og oppleve tekster som kombinerer ulike uttrykksformer. De skal utforske og reflektere over tekster på bokmål og nynorsk, på svensk og dansk og i oversatte tekster fra samiske og andre språk. Tekstene kan knyttes både til kulturhistorisk kontekst og til elevenes egen samtid.

Kritisk tilnærming til tekst

Elevene skal kunne reflektere kritisk over hva slags påvirkningskraft og troverdighet tekster har. De skal kunne bruke og variere språklige og retoriske virkemidler hensiktsmessig i egne muntlige og skriftlige tekster. De skal vise digital dømmekraft og opptre etisk og reflektert i kommunikasjon med andre.

Muntlig kommunikasjon

Elevene skal få positive opplevelser ved å lytte/avlese og ved å kunne uttrykke seg gjennom tale og/eller tegnspråk i forskjellige sammenhenger. De skal lytte til / avlese andre og bygge på andres innspill i faglige samtaler. De skal presentere, fortelle og diskutere ved bruk av tale og/eller tegn på hensiktsmessige måter, både spontant og planlagt, foran et publikum og med bruk av digitale ressurser.

Skriftlig tekstskaping

Elevene skal oppleve skriveopplæringen som meningsfull. De skal kunne skrive på hovedmålet sitt i ulike sjangre og for ulike formål, og kombinere skrift med andre uttrykksformer. De skal kunne vurdere egne og andres tekster og bearbeide egne tekster ut fra tilbakemeldinger.

Språket som system og mulighet

Elevene skal utvikle kunnskaper om og ferdigheter i de grammatiske og estetiske sidene ved språket. De skal beherske etablerte språk- og sjangernormer, og også kunne leke, utforske og eksperimentere med språket på kreative måter.

Språklig mangfold

Elevene skal ha kunnskap om dagens språksituasjon i Norge og utforske dens historiske bakgrunn. De skal ha innsikt i sammenhengen mellom språk, kultur og identitet og kunne forstå egen og andres språklige situasjon i Norge.

Tverrfaglige temaer

Folkehelse og livsmestring

I norsk for elever med tegnspråk handler det tverrfaglige temaet folkehelse og livsmestring om at elevene utvikler et positivt selvbilde og en trygg identitet som tospråklig i et flerspråklig og flerkulturelt samfunn. Å lese og reflektere over skjønnlitteratur og sakprosa kan både bekrefte og utfordre elevenes selvbilde og dermed bidra til deres identitetsutvikling og livsmestring. Dette kan bidra til at elevene både kan håndtere medgang og motgang og

personlige og praktiske utfordringer. Verdivalg og betydningen av å sette grenser og å respektere andres hører med i faget og i temaet.

Demokrati og medborgerskap

I norsk for elever med tegnspråk handler det tverrfaglige temaet demokrati og medborgerskap om å utvikle elevenes muntlige og skriftlige retoriske ferdigheter slik at de kan gi uttrykk for egne tanker og meninger og delta i samfunnsliv og demokratiske prosesser. Elevene skal øve opp evnen til kritisk tenkning gjennom arbeid med tekster og ytringer, og de skal lære seg å håndtere meningsbrytninger gjennom refleksjon, dialog og diskusjon. Lesing av skjønnlitteratur og sakprosa gir elevene innblikk i andre menneskers livssituasjon og utfordringer. Dette kan bidra til at de utvikler respekt for andre menneskers synspunkter og perspektiver, og det kan legge grunnlag for konstruktiv samhandling.

Bærekraftig utvikling

I norsk for elever med tegnspråk handler det tverrfaglige temaet bærekraftig utvikling om at elevene utvikler kunnskap om hvordan tekster framstiller natur, miljø og livsbetingelser, lokalt og globalt. Gjennom å møte fagets tekstmangfold, lese kritisk og delta i dialog kan elevene utvikle evne til å forstå og håndtere meningsmotsetninger og interessekonflikter som kan oppstå når samfunnet endres i en mer bærekraftig retning. Norsk for elever med tegnspråk skal bidra til å ruste elevene til å handle og påvirke samfunnet gjennom språket.

Grunnleggende ferdigheter

Muntlige ferdigheter

Muntlige ferdigheter i norsk for elever med tegnspråk er å kunne samhandle med andre gjennom å lytte/avlese, uttrykke seg og samtale, og å kunne kommunisere hensiktsmessig i ulike spontane og forberedte muntlige kommunikasjonssituasjoner gjennom tale og/eller tegn. Utviklingen av muntlige ferdigheter i norsk for elever med tegnspråk går fra den tidlige samhandlingen i lek og faglige aktiviteter til å uttrykke seg stadig mer presist i ulike norskfaglige samtaler og presentasjoner gjennom tale og/eller tegn.

Å kunne skrive

Å kunne skrive i norsk for elever med tegnspråk er å kunne uttrykke seg i skjønnlitterære og sakpregede sjangre. Det innebærer å utvikle personlige skriftlige uttrykksformer og å beherske skrivestrategier, rettskriving og oppbygging av tekster. Å skrive er også en måte å utvikle og strukturere tanker på og en metode for å lære. Norsk for elever med tegnspråk har et særlig ansvar for opplæringen i å kunne skrive på norsk. Utviklingen av å

kunne skrive i norsk for elever med tegnspråk går fra den grunnleggende skriveopplæringen til å planlegge, utforme og bearbeide tekster i ulike sjangre og tilpasset formål, medium og mottaker.

Å kunne lese

Å kunne lese i norsk for elever med tegnspråk innebærer å lese både på papir og digitalt. Det innebærer å kunne lese skjønnlitterære tekster, å beherske lesestrategier tilpasset formålet med lesingen og å kunne vurdere tekster kritisk. Lesing i norsk for elever med tegnspråk innebærer også å lese sammensatte tekster som kan inneholde skrift, bilder, tegninger, tall og andre uttrykksformer. Norsk for elever med tegnspråk har et særlig ansvar for opplæringen i å kunne lese på norsk. Utviklingen av å kunne lese i norsk for elever med tegnspråk går fra den grunnleggende avkodingen til å lese, tolke og reflektere over tekster i ulike sjangre, for ulike formål og av ulik lengde og kompleksitet.

Digitale ferdigheter

Digitale ferdigheter i norsk for elever med tegnspråk er å kunne finne, vurdere og bruke digitale ressurser i arbeid med tekst. Det innebærer å bruke digitale ressurser kreativt til å skape sammensatte tekster og å utvikle kritisk og etisk bevissthet om det å framstille seg selv og andre digitalt. Utviklingen av digitale ferdigheter i norsk for elever med tegnspråk går fra å lage enkle sammensatte tekster til å planlegge, utvikle og redigere sammensatte tekster basert på kunnskaper om hvordan de forskjellige uttrykksformene virker sammen. Utviklingen innebærer også å vise en stadig større grad av selvstendighet og dømmekraft i valg og bruk av digitale kilder.

Kompetansemål og vurdering

Kompetansemål og vurdering 2. trinn

Kompetansemål etter 2. trinn

Mål for opplæringen er at eleven skal kunne

- utforske og samtale om oppbygningen av og betydningen til ord og uttrykk
- lytte til / avlese skjønnlitteratur og sakprosa og samtale om innholdet
- låne og lese bøker fra biblioteket
- oppleve og bearbeide tekster gjennom lek, tegning, skriving og andre kreative aktiviteter

- leke med og utforske forholdet mellom språklyd og bokstav sammenlignet med forholdet mellom munnbevegelse og tegn i det tegnspråklige håndalfabetet
- samtale om egen tospråklighet og diskutere hvordan norsk og norsk tegnspråk brukes i egen hverdag
- lese med sammenheng og forståelse på papir og digitalt
- beskrive og fortelle i ulike typer tekster
- bruke store og små bokstaver, punktum, spørsmålstegn og utropstegn i tekster for hånd og med tastatur
- lage tekster som kombinerer skrift og bilder

Underveisvurdering

Underveisvurderingen skal bidra til å fremme læring og til å utvikle kompetanse i faget. Elevene viser og utvikler kompetanse i norsk for elever med tegnspråk på 1. og 2. trinn når de utforsker og bruker språket i lek, samhandling og til å bearbeide tekstopplevelser. De viser og utvikler også kompetanse når de trekker bokstavlyder/munnstilling sammen til ord under lesing og skriving.

Læreren skal legge til rette for elevmedvirkning og stimulere til lærelyst ved å la elevene være i bevegelse, leke, undre seg og bruke sansene sine. Læreren skal legge til rette for at elevene utvikler skriftlig og muntlig språk gjennom å få prøve seg fram og å være kreative. Læreren og elevene skal være i dialog om elevenes utvikling i norsk for elever med tegnspråk. Med utgangspunkt i kompetansen elevene viser, skal de få mulighet til å sette ord eller tegn på hva de opplever at de får til, og hva de får til bedre enn tidligere. Læreren skal gi veiledning om videre læring og tilpasse opplæringen slik at elevene kan bruke veiledningen for å utvikle ferdigheter i lesing, skriving og muntlighet ved bruk av tale og/eller tegn.

Kompetansemål og vurdering 4. trinn

Kompetansemål etter 4. trinn

Mål for opplæringen er at eleven skal kunne

- lese eller lytte til / avlese fortellinger, eventyr, sangtekster, faktabøker og andre tekster på bokmål eller nynorsk og i oversettelse fra samiske og andre språk, og samtale om hva tekstene betyr for eleven
- velge bøker fra bibliotek ut fra egne interesser og leseferdigheter
- skrive tekster med funksjonell håndskrift og med tastatur
- fortelle, beskrive og argumentere skriftlig og bruke språket på kreative måter
- utforske og diskutere sider ved egen tospråklighet og nærmiljøets språk mangfold
- forstå og bruke enkelte idiomatiske uttrykk

- samtale om forskjellen mellom meninger og fakta i tekster
- kombinere ulike uttrykksformer i sammensatte tekster
- bruke fagspråk om setningsoppbygning og bøyning av verb, substantiv og adjektiv i samtaler om språk og tekst

Underveisvurdering

Underveisvurderingen skal bidra til å fremme læring og til å utvikle kompetanse i faget. Elevene viser og utvikler kompetanse i norsk for elever med tegnspråk på 3. og 4. trinn når de leser med flyt og forståelse og bruker fagspråk i samtaler om språk og tekst. De viser og utvikler også kompetanse når de uttrykker seg i muntlige tekster ved bruk av tale og/eller tegn, og i skriftlige og sammensatte tekster.

Læreren skal legge til rette for elevmedvirkning og stimulere til lærelyst ved at elevene får være i bevegelse, leke, undre seg og bruke sansene sine. Læreren skal også legge til rette for at elevene får anledning til å prøve seg fram og bruke kreativitet og fantasi i arbeidet med å utvikle ferdigheter i faget. Læreren skal legge til rette for at elevene utvikler kompetanse gjennom praktisk arbeid, samtaler og meningsutvekslinger. Læreren og elevene skal være i dialog om elevenes utvikling i norsk for elever med tegnspråk. Med utgangspunkt i kompetansen elevene viser, skal de få mulighet til å sette ord eller tegn på hva de opplever at de får til, og hva de får til bedre enn tidligere. Læreren skal gi veiledning om videre læring og tilpasse opplæringen slik at elevene kan bruke veiledningen for å videreutvikle kompetansen sin i faget.

Kompetansemål og vurdering 7. trinn

Kompetansemål etter 7. trinn

Mål for opplæringen er at eleven skal kunne

- lese lyrikk, noveller, fagtekster og annen skjønnlitteratur og sakprosa på bokmål og nynorsk og i oversettelse fra samiske og andre språk, og samtale om form og innhold
- leke med språket og prøve ut ulike virkemidler og framstillingsmåter i egne tekster
- orientere seg i faglige kilder på bibliotek og digitalt, vurdere hvor pålitelige kildene er og vise til kilder i egne tekster
- reflektere etisk over hvordan eleven framstiller seg selv og andre i digitale medier
- avlese / lytte til og videreutvikle innspill fra andre og begrunne egne standpunkter i samtaler
- beskrive, fortelle, argumentere og reflektere i ulike skriftlige sjangre og for ulike formål
- skrive tekster med struktur og mestre sentrale regler for rettskriving, ordbøyning og tegnsetting

- gi tilbakemelding på medelevers tekster ut fra kriterier og bruke tilbakemeldinger i bearbeiding av egne tekster
- utforske hvordan språk kan uttrykke ulike holdninger
- bruke fagspråk og kunnskap om ordklasser og setningsoppbygning i samtale om egne og andres tekster
- skrive tekster med funksjonell håndskrift og med flyt på tastatur
- utforske samspillet mellom skrift, bilder og andre uttrykksformer og lage egne sammensatte tekster
- forstå og bruke ulike språklige virkemidler i egen tekstskaping

Underveisvurdering

Underveisvurderingen skal bidra til å fremme læring og til å utvikle kompetanse i faget. Elevene viser og utvikler kompetanse i norsk for elever med tegnspråk på 5., 6. og 7. trinn når de leser kortere og lengre tekster i ulike sjangre og samtaler om form og innhold i tekstene. Elevene viser og utvikler også kompetanse når de får anledning til å presentere faglige tema, bruker kilder kritisk og argumenterer skriftlig og muntlig ved bruk av tale og/eller tegn. Videre viser og utvikler de kompetanse når de bruker fagspråk i beskrivelser av språklig variasjon og i samtale om egne og andres tekster i skriveprosesser.

Læreren skal legge til rette for elevmedvirkning og stimulere til lærelyst ved at elevene får bruke kreativitet og fantasi, prøve seg fram og arbeide prosessorientert med å utvikle skriftlige og muntlige ferdigheter. Læreren skal legge til rette for at elevene utvikler kompetanse gjennom praktisk arbeid, samtaler og meningsutvekslinger, og at de får arbeide med faglige oppgaver alene og sammen med andre, enten det er i fysiske eller digitale klasserom. Læreren og elevene skal være i dialog om elevenes utvikling i faget. Med utgangspunkt i kompetansen elevene viser, skal de få mulighet til å sette ord eller tegn på hva de opplever at de får til, og hva de får til bedre enn tidligere. Læreren skal gi veiledning om videre læring og tilpasse opplæringen slik at elevene kan bruke veiledningen for å videreutvikle ferdigheter i lesing og skriving, og muntlighet ved bruk av tale og/eller tegn i arbeid med språk og tekst.

Kompetansemål og vurdering 10. trinn

Kompetansemål etter 10. trinn

Mål for opplæringen er at eleven skal kunne

- lese skjønnlitteratur og sakprosa på bokmål og nynorsk, på svensk og dansk og i oversettelse fra samiske og andre språk, og reflektere over tekstenes innhold, sjangertrekk og virkemidler
- sammenligne og tolke romaner, noveller, lyrikk og andre tekster ut fra historisk kontekst og elevens egen samtid

- gjenkjenne og bruke språklige virkemidler og retoriske appellformer
- bruke kilder på en kritisk måte, markere sitater og vise til kilder på en etterrettelig måte i egne tekster
- bruke fagspråk og argumentere saklig i egen skriving, i samtaler og skriftlige framstillinger om norskfaglige og tverrfaglige temaer
- utforske og vurdere hvordan digitale medier påvirker og endrer språk og kommunikasjon
- planlegge og gjennomføre ulike former for faglige presentasjoner
- informere, fortelle, argumentere og reflektere i ulike sjangre og for ulike formål, tilpasset mottaker og medium
- skrive tekster med funksjonell tekstbinding, variert ordforråd og riktig tegnsetting og mestre ordbøying og rettskriving
- bruke fagspråk og kunnskap om setningsoppbygning, tekststruktur og sjanger i samtale om skriving og bearbeiding av tekster
- lage sammensatte tekster og begrunne valg av uttrykksformer
- gjøre rede for status og utbredelse av de offisielle språkene i Norge

Underveisvurdering

Underveisvurderingen skal bidra til å fremme læring og til å utvikle kompetanse i faget. Elevene viser og utvikler kompetanse i norsk for elever med tegnspråk på 8., 9. og 10. trinn når de leser kortere og lengre tekster i ulike sjangre, utforsker tekstenes kontekster og reflekterer over hvordan konteksten påvirker teksttolkningen. De viser og utvikler også kompetanse når de bruker fagspråk, argumenterer, reflekterer og eksperimenterer med tekster i ulike sjangre og for ulike formål. Videre viser de kompetanse når de bruker fagspråk i arbeid med å utforske og reflektere over språklig variasjon og i samtale om egne og andres tekster i skriveprosesser.

Læreren skal legge til rette for elevmedvirkning og stimulere til lærelyst ved å åpne for kreative prosesser der elevene kan få bruke fantasien og oppleve at det å prøve seg fram er en del av det å lære. Læreren skal legge til rette for at elevene utvikler utholdenhet i lesing av lengre tekster og i utforskende arbeid med faglige problemstillinger. Videre skal læreren legge til rette for at elevene kan arbeide alene og sammen med andre enten det er i fysiske eller digitale klasserom. Læreren og elevene skal være i dialog om utviklingen elevene viser i norsk for elever med tegnspråk. Med utgangspunkt i kompetansen elevene viser, skal de få mulighet til å sette ord eller tegn på hva de opplever at de får til, og hva de får til bedre enn tidligere. Læreren skal gi veiledning om videre læring og tilpasse opplæringen slik at elevene kan bruke veiledningen for å videreutvikle egne tekster.

Standpunktavurdering

Standpunktavurderingen skal være uttrykk for den samlede kompetansen eleven har i norsk for elever med tegnspråk ved avslutningen av opplæringen etter 10. trinn. Læreren skal planlegge og legge til rette for at elevene får vist

kompetansen sin på varierte måter som inkluderer forståelse, refleksjon og kritisk tenkning, i ulike sammenhenger. Læreren skal sette karakter i norsk for elever med tegnspråk basert på kompetansen eleven har vist når eleven har kommunisert faglig innhold muntlig ved bruk av tale og/eller tegn, og kompetansen eleven har vist i et utvalg kortere og lengre skriftlige elevtekster i ulike sjangre og for ulike formål.

Kompetansemål og vurdering Vg2 yrkesfaglige utdanningsprogram

Kompetansemål etter Vg2 yrkesfaglige utdanningsprogram

Mål for opplæringen er at eleven skal kunne

- lese, analysere og tolke nyere skjønnlitteratur på bokmål og nynorsk og i oversettelse fra samiske og andre språk
- gjøre rede for utbredelsen av de samiske språkene i Norge, fornorskingspolitikken og de språklige rettighetene samer har som urfolk
- reflektere over bruken av retoriske appellformer og språklige virkemidler i sakprosaetekster
- avlese / lytte til andre, bygge opp saklig argumentasjon og bruke retoriske appellformer i diskusjoner
- bruke ulike kilder på en kritisk, selvstendig og etterrettelig måte
- kommunisere klart og forståelig i yrkesrelevante sjangre
- bruke relevant fagspråk til å presentere, gjøre rede for og dokumentere faglige emner og arbeidsprosesser fra eget utdanningsprogram
- orientere seg i faglitteratur fra eget yrkesfaglig område for å finne, kombinere og vurdere relevant informasjon
- kombinere virkemidler og uttrykksformer kreativt i egen tekstskaping
- vurdere og bearbeide egne tekster ut fra tilbakemeldinger og faglige kriterier
- skrive tekster med god struktur og tekstbinding og presist ordforråd og mestre tegnsetting og rettskriving
- sammenligne særtrekk ved norsk med andre språk, inkludert tegnspråk, og vise hvordan språklige møter kan skape språkendringer

Underveisvurdering

Underveisvurderingen skal bidra til å fremme læring og til å utvikle kompetanse i faget. Elevene viser og utvikler kompetanse i norsk for elever med tegnspråk på Vg2 yrkesfaglige utdanningsprogram når de bruker kreativitet i utforming av tekster, og når de utforsker faglige emner med kritisk bruk av kilder og presenterer dette i tekster med god struktur og sammenheng. De viser og utvikler også kompetanse når de bruker kunnskap om språket som system til å utforske og sammenligne språk, og når de reflekterer kritisk over egen og andres bruk av virkemidler.

Læreren skal legge til rette for elevmedvirkning og stimulere til lærelyst ved at elevene får arbeide oppdagende og utforskende både alene og sammen med andre. Læreren og elevene skal være i dialog om utviklingen elevene viser i norsk for elever med tegnspråk. Med utgangspunkt i kompetansen elevene viser, skal de få mulighet til å sette ord eller tegn på hva de opplever at de får til, og reflektere over egen faglige utvikling. Læreren skal gi veiledning om videre læring og tilpasse opplæringen slik at elevene kan bruke veiledningen for å bearbeide egne tekster og til å utvikle kompetansen i faget.

Standpunktvurdering

Standpunkt karakteren skal være uttrykk for den samlede kompetansen eleven har i norsk for elever med tegnspråk ved avslutningen av opplæringen etter Vg2 yrkesfaglige utdanningsprogram. Læreren skal planlegge og legge til rette for at elevene får vist kompetansen sin på varierte måter som inkluderer forståelse, refleksjon og kritisk tenkning, i ulike sammenhenger. Læreren skal sette karakter i norsk for elever med tegnspråk basert på kompetansen eleven har vist når eleven har kommunisert faglig innhold muntlig ved bruk av tale og/eller tegn, og kompetansen eleven har vist i et utvalg kortere og lengre skriftlige elevtekster i ulike sjangre og for ulike formål.

Kompetansemål og vurdering Vg1 studieforbereende utdanningsprogram

Kompetansemål etter Vg1 studieforbereende utdanningsprogram

Mål for opplæringen er at eleven skal kunne

- lese, analyserer og tolke nyere skjønnlitteratur på bokmål og nynorsk og i oversettelse fra samiske og andre språk
- reflektere over hvordan tekster framstiller møter mellom ulike kulturer
- gjøre rede for og reflektere over bruken av retoriske appellformer og språklige virkemidler i sakprosa tekster
- avlese / lytte til andre, bygge opp saklig argumentasjon og bruke retoriske appellformer i diskusjoner
- bruke ulike kilder på en kritisk, selvstendig og etterrettelig måte
- gjøre rede for og drøfte norskfaglige eller tverrfaglige temaer
- skrive fagartikler som greier ut om og drøfter norskfaglige eller tverrfaglige temaer
- bruke fagspråk til å beskrive setningsoppbygningen og sammenhengen mellom setninger i arbeid med tekster
- kombinere virkemidler og uttrykksformer kreativt i egen tekstskaping
- vurdere og bearbeide egne tekster ut fra tilbakemeldinger og faglige kriterier
- skrive tekster med god struktur og tekstbinding, og mestre tegnsetting og rettskriving

- gjøre rede for utbredelsen av de samiske språkene i Norge, fornorskingspolitikken og de språklige rettighetene samer har som urfolk
- sammenligne særtrekk ved norsk med andre språk, inkludert tegnspråk, og vise hvordan språklige møter kan skape språkendringer

Underveisvurdering

Underveisvurderingen skal bidra til å fremme læring og til å utvikle kompetanse i faget. Elevene viser og utvikler kompetanse i norsk for elever med tegnspråk på Vg1 studieforbereende utdanningsprogram når de bruker kreativitet i utformingen av egne tekster, og når de utforsker faglige emner med kritisk bruk av kilder og presenterer dette i muntlige tekster ved bruk av tale og/eller tegn og i skriftlige tekster med god struktur og sammenheng. De viser og utvikler også kompetanse når de bruker kunnskap om språket som system til å utforske og sammenligne språk, og når de reflekterer kritisk over egen og andres bruk av virkemidler.

Læreren skal legge til rette for elevmedvirkning og stimulere til lærelyst ved at elevene får arbeide oppdagende og utforskende, alene og sammen med andre, i fysiske eller digitale klasserom. Læreren og elevene skal være i dialog om utviklingen elevene viser i norsk for elever med tegnspråk. Elevene skal få mulighet til å prøve seg fram. Med utgangspunkt i kompetansen elevene viser, skal de få mulighet til å sette ord eller tegn på hva de opplever at de får til, og reflektere over egen faglig utvikling. Læreren skal gi veiledning om videre læring og tilpasse opplæringen slik at elevene kan bruke veiledningen for å utvikle kompetansen i faget og til å bearbeide egne tekster.

Kompetansemål og vurdering Vg2 studieforbereende utdanningsprogram

Kompetansemål etter Vg2 studieforbereende utdanningsprogram

Mål for opplæringen er at eleven skal kunne

- lese noen norrøne tekster i oversettelse og sammenligne med tekster fra nyere tid
- lese og tolke noen tekster fra 1500 til 1850 i kulturhistorisk kontekst og drøfte om de er relevante i dag
- utforske og reflektere over hvordan tekster fra romantikken og nasjonalromantikken framstiller menneske, natur og samfunn, og sammenligne med tekster fra nyere tid
- reflektere over sakprosaetekster og gjøre rede for den retoriske situasjonen de er blitt til i
- skrive fagartikler som gjør rede for og drøfter tekster i kontekst
- bruke tilbakemeldinger og kunnskap om språk, tekst og sjanger til å utvikle egne tekster

- bruke fagspråk til å beskrive noen særtrekk ved norsk sammenlignet med svensk og dansk
- nyttiggjøre seg av skrivetolk
- gjøre rede for den historiske bakgrunnen for språksituasjonen i Norge i dag

Underveisvurdering

Underveisvurderingen skal bidra til å fremme læring og til å utvikle kompetanse i faget. Elevene viser og utvikler kompetanse i norsk for elever med tegnspråk på Vg2 studieforbereende utdanningsprogram når de tolker tekster i kontekst og sammenligner eldre tekster med nyere tekster i ulike medier og sjangre. De viser og utvikler også kompetanse når de bruker kunnskap om språket som system til å utvikle egne tekster og til å sammenligne språk.

Læreren skal legge til rette for elevmedvirkning og stimulere til lærelyst ved at elevene får arbeide kreativt med faglige problemstillinger og får anledning til å prøve og feile. Læreren skal legge til rette for samarbeid, enten det er i felles klasserom eller gjennom å møtes i digitale klasserom. Læreren skal også legge til rette for at elevene utvikler utholdenhet i større arbeider, enten det gjelder lesing av lengre tekster eller utforskende arbeid med faglige problemstillinger. Læreren og elevene skal være i dialog om utviklingen elevene viser i norsk for elever med tegnspråk. Med utgangspunkt i kompetansen elevene viser, skal de få mulighet til å sette ord eller tegn på hva de opplever at de får til, og reflektere over egen faglig utvikling. Læreren skal gi veiledning om videre læring og tilpasse opplæringen slik at elevene kan bruke veiledningen for faglig utvikling.

Kompetansemål og vurdering Vg3 studieforbereende utdanningsprogram

Kompetansemål etter Vg3 studieforbereende utdanningsprogram

Mål for opplæringen er at eleven skal kunne

- analysere og tolke romaner, noveller, drama, lyrikk og andre tekster på bokmål og nynorsk fra 1850 til i dag og reflektere over tekstene i lys av den kulturhistoriske konteksten og egen samtid
- skrive essay som utforsker og reflekterer over innhold i tekster
- utforske og reflektere over hvordan tekster fra den realistiske og den modernistiske tradisjonen framstiller menneske, natur og samfunn
- presentere litterære tolkninger og reflektere over tekster i kontekst
- analysere uttrykksformer i sammensatte tekster i ulike medier og vurdere samspillet mellom dem
- skrive retoriske analyser og tolkninger av sakprosaetekster

- mestre språklige formkrav og skrive tekster med etterrettelig kildebruk og et presist språk
- bruke faglitteratur, vurdere kilder kritisk og skrive fagartikler som greier ut om og drøfter norskfaglige emner

Underveisvurdering

Underveisvurderingen skal bidra til å fremme læring og til å utvikle kompetanse i faget. Elevene viser og utvikler kompetanse i norsk for elever med tegnspråk på Vg3 studieforbereende utdanningsprogram når de analyserer, tolker og sammenligner tekster, og utforsker tekstenes kontekster. De viser og utvikler også kompetanse når de uttrykker seg nyansert og mestrer språklige formkrav. Videre viser og utvikler de kompetanse når de produserer kortere og lengre tekster i ulike sjangre.

Læreren skal legge til rette for elevmedvirkning og stimulere til lærelyst ved at elevene får anledning til å prøve seg fram og får arbeide alene og sammen med andre, enten i fysiske eller digitale klasserom. Læreren skal også legge til rette for at elevene utvikler utholdenhet i større arbeider, enten det gjelder lesing av lengre tekster eller utforskende arbeid med faglige problemstillinger. Læreren og elevene skal være i dialog om utviklingen elevene viser i norsk for elever med tegnspråk. Med utgangspunkt i kompetansen elevene viser, skal de få mulighet til å sette ord eller tegn på hva de opplever at de får til, og reflektere over egen faglig utvikling. Læreren skal gi veiledning om videre læring og tilpasse opplæringen slik at elevene kan bruke veiledningen for å bearbeide egne tekster og til å øke kompetansen sin i faget.

Standpunktvurdering

Standpunkt karakteren skal være uttrykk for den samlede kompetansen eleven har i norsk for elever med tegnspråk ved avslutningen av opplæringen etter Vg3 studieforbereende utdanningsprogram. Læreren skal planlegge og legge til rette for at elevene får vist kompetansen sin på varierte måter som inkluderer forståelse, refleksjon og kritisk tenkning, i ulike sammenhenger. Læreren skal sette karakter i norsk for elever med tegnspråk basert på kompetansen eleven har vist når eleven har kommunisert faglig innhold muntlig ved bruk av tale og/eller tegn, og kompetansen eleven har vist i et bredt utvalg kortere og lengre skriftlige elevtekster i ulike sjangre.

Kompetansemål og vurdering Vg3 påbygging til generell studiekompetanse

Kompetansemål etter Vg3 påbygging til generell studiekompetanse

Mål for opplæringen er at eleven skal kunne

- lese noen norrøne tekster i oversettelse og sammenligne med tekster fra nyere tid
- lese og tolke noen tekster fra 1500 til 1850 i kulturhistorisk kontekst og drøfte om de er relevante i dag
- utforske og reflektere over hvordan tekster fra romantikken og nasjonalromantikken framstiller menneske, natur og samfunn, og sammenligne med tekster fra nyere tid
- reflektere over sakprosaetekster og gjøre rede for den retoriske situasjonen de er blitt til i
- skrive fagartikler som gjør rede for og drøfter tekster i kontekst
- bruke tilbakemeldinger og kunnskap om språk, tekst og sjanger til å utvikle egne tekster
- bruke fagspråk til å beskrive noen særtrekk ved norsk sammenlignet med svensk og dansk
- nyttiggjøre seg skrivetolk
- gjøre rede for den historiske bakgrunnen for språksituasjonen i Norge i dag
- analysere og tolke romaner, noveller, drama, lyrikk og andre tekster på bokmål og nynorsk fra 1850 til i dag og reflektere over tekstene i lys av den kulturhistoriske konteksten og egen samtid
- skrive essay som utforsker og reflekterer over innhold i tekster
- utforske og reflektere over hvordan tekster fra den realistiske og den modernistiske tradisjonen framstiller menneske, natur og samfunn
- presentere litterære tolkninger og sammenligninger
- analysere uttrykksformer i sammensatte tekster i ulike medier og vurdere samspillet mellom dem
- skrive retoriske analyser og tolkninger av sakprosaetekster
- mestre språklige formkrav og skrive tekster med etterrettelig kildebruk og et presist språk
- bruke faglitteratur, vurdere kilder kritisk og skrive fagartikler som gjør rede for og drøfter norskfaglige emner

Underveisvurdering

Underveisvurderingen skal bidra til å fremme læring og til å utvikle kompetanse i faget. Elevene viser og utvikler kompetanse i norsk for elever med tegnspråk på Vg3 påbygging til generell studiekompetanse når de analyserer, tolker og sammenligner tekster, utforsker tekstenes kontekster og reflekterer over tekstene. De viser og utvikler også kompetanse når de uttrykker seg nyansert og mestrer språklige formkrav. Videre viser og utvikler de kompetanse når de produserer kortere og lengre tekster i ulike sjangre.

Læreren skal legge til rette for elevmedvirkning og stimulere til lærelyst ved at elevene får anledning til å prøve seg fram og får arbeide alene og sammen med andre, enten i fysiske eller digitale klasserom. Læreren skal også legge til rette for at elevene utvikler utholdenhet i større arbeider, enten det gjelder lesing av lengre tekster eller utforskende arbeid med faglige problemstillinger.

Læreren og elevene skal være i dialog om utviklingen elevene viser i norsk for elever med tegnspråk. Med utgangspunkt i kompetansen elevene viser, skal de få mulighet til å sette ord eller tegn på hva de opplever at de får til, og reflektere over egen faglig utvikling. Læreren skal gi veiledning om videre læring og tilpasse opplæringen slik at elevene kan bruke veiledningen for å bearbeide egne tekster og til å øke kompetansen sin i faget.

Standpunktvurdering

Standpunktkarakteren skal være uttrykk for den samlede kompetansen eleven har i norsk for elever med tegnspråk ved avslutningen av opplæringen etter Vg3 påbygging til generell studiekompetanse. Læreren skal planlegge og legge til rette for at elevene får vist kompetansen sin på varierte måter som inkluderer forståelse, refleksjon og kritisk tenkning, i ulike sammenhenger. Læreren skal sette karakter i norsk for elever med tegnspråk basert på kompetansen eleven har vist når eleven har kommunisert faglig innhold muntlig ved bruk av tale og/eller tegn, og kompetansen eleven har vist i et bredt utvalg kortere og lengre skriftlige elevtekster i ulike sjangre.

Vurderingsordning

Standpunktvurdering

10. trinn: Eleven skal ha én standpunktkarakter i norsk for elever med tegnspråk.

Vg2: Eleven skal ha én standpunktkarakter i norsk for elever med tegnspråk.

Vg3 studieforbereende utdanningsprogram: Eleven skal ha én standpunktkarakter i norsk for elever med tegnspråk.

Vg3 påbygging til generell studiekompetanse: Eleven skal ha én standpunktkarakter i norsk for elever med tegnspråk.

Eksamen for elever

10. trinn: Eleven kan trekkes ut til skriftlig eksamen. Eksamen skal ha forberedelsesdel. Skriftlig eksamen blir utarbeidet og sensurert sentralt.

Vg2 yrkesfaglige utdanningsprogram: Eleven kan trekkes ut til skriftlig eksamen. Eksamen skal ha forberedelsesdel. Eksamen blir utarbeidet og sensurert sentralt.

Vg3 studieforbereende utdanningsprogram: Eleven skal opp til skriftlig eksamen. Eksamen skal ha forberedelsesdel. Skriftlig eksamen blir utarbeidet og sensurert sentralt.

Vg3 påbygging til studieforbereende utdanningsprogram: Eleven skal opp til skriftlig eksamen. Eksamen skal ha forberedelsesdel. Skriftlig eksamen blir utarbeidet og sensurert sentralt.

Eksamen for privatister

10. trinn: Se gjeldende ordning for grunnskoleopplæring for voksne.

Vg2 yrkesfaglige utdanningsprogram: Privatisten skal opp til skriftlig eksamen. Eksamen skal ha forberedelsesdel. Eksamen blir utarbeidet og sensurert sentralt.

Vg3 studieforbereende utdanningsprogram: Privatisten skal opp til skriftlig eksamen. Eksamen skal ha forberedelsesdel. Eksamen blir utarbeidet og sensurert sentralt.

Vg3 påbygging til generell studiekompetanse: Privatisten skal opp til skriftlig eksamen. Eksamen skal ha forberedelsesdel. Eksamen blir utarbeidet og sensurert sentralt.